

USNESENÍ

Krajský soud v Plzni rozhodl v senátě složeném z předsedy senátu Mgr. Alexandra Krysla a soudců Mgr. Jana Šmakala a Mgr. Jaroslava Škopka ve věci

žalobce: **R. H.**, narozený X,
bytem X,
zastoupený advokátem Mgr. Pavlem Škachem,
sídlem Plachého 1818/2, Plzeň,

proti
žalovanému: **Krajský úřad Plzeňského kraje**,
sídlem Škroupova 1760/18, Plzeň,

v řízení o žalobě proti rozhodnutí žalovaného č. j. PK-RR/6611/25 ze dne 30. 10. 2025,
o přihlášení osob přicházejících do úvahy jako osoby zúčastněné na řízení,

takto:

- I. J. N., bytem X, zastoupená advokátkou Mgr. Libuší Hrušovou, sídlem Veverkova 1, Plzeň, není osobou zúčastněnou na řízení vedeného u Krajského soudu v Plzni pod sp. zn. 55 A 73/2025.
- II. J. N., bytem X, zastoupený advokátkou Mgr. Libuší Hrušovou, sídlem Veverkova 1, Plzeň, není osobou zúčastněnou na řízení vedeného u Krajského soudu v Plzni pod sp. zn. 55 A 73/2025.

Odůvodnění:

1. Městský úřad Města Touškov rozhodl o žádosti žalobce-stavebníka a nepovolil dodatečně stavbu *Přístavba penzionu, stávající stav stavby – část základová konstrukce* na pozemku parc. č. Xa k. ú. X. Žalovaný zamítl odvolání žalobce a rozhodnutí městského úřadu potvrdil.
2. V tomto řízení byli účastníky i J. a J. N., neboť jsou mezujícími sousedy žalobce a dodatečně nepovolená stavba stojí u hranice s jejich pozemkem. V minulosti u zdejšího soudu úspěšně žalovali ve věci dodatečného povolení této stavby (sp. zn. 55 A 14/2024) a odstranění stavby (sp. zn. 55 A 62/2023).
3. Podáním ze dne 20. 2. 2026 se J. a J. N. z vlastní iniciativy přihlásili do řízení jako osoby zúčastněné na řízení.

Absence přímého dotčení sousedů rozhodnutím o nepovolení stavby

4. Podle § 34 odst. 1 s. ř. s. je osobou zúčastněnou na řízení osoba, která byla *přímo dotčena ve svých právech a povinnostech* vydáním napadeného rozhodnutí nebo tím, že rozhodnutí nebylo vydáno, a ty, které mohou být přímo dotčeny jeho zrušením nebo vydáním podle návrhu výroku rozhodnutí soudu, nejsou-li účastníky a *výslovně oznámily, že budou v řízení práva osob zúčastněných na řízení uplatňovat*.

Shodu s prvopisem potvrzuje L. C.

5. Z judikatury správních soudů plyne, že účastenství ve správním řízení je typickým znakem (vodítkem), podle kterého lze uvažovat o tom, že ta která osoba může být i osobou zúčastněnou na řízení o žalobě směřující proti výsledku tohoto správního řízení (srov. rozsudek NSS č. j. 1 As 39/2004-75 ze dne 21. 12. 2005, č. 1479/2008 Sb. NSS). Zároveň však platí, že okruh účastníků správního řízení a osob zúčastněných na řízení nemusí být nutně stejný, posouzení je „nutno striktně oddělit“ (srov. rozsudek NSS č. j. 2 Azs 17/2022-60 ze dne 27. 4. 2022, odst. 33).
6. V poměrech souzeného případu lze tedy obecně uvažovat o tom, že mezující sousedé žalobce mohou být osobami zúčastněnými na řízení o žalobě směřující proti (dodatečnému) nepovolení stavby už jen proto, že byli účastníky řízení o dodatečném povolení stavby. Z předchozích řízení před soudem je ostatně zřejmé, že mezující sousedé žalobce mají zájem na tom, aby sporná stavba nebyla dodatečně povolena. Tyto skutečnosti však nestačí, je stále třeba hodnotit splnění podmínek § 34 odst. 1 s. ř. s.
7. Přímé dotčení práv sousedů stavby či stavebníka se v řízeních podle stavebního zákona obvykle projevuje jako dotčení imisemi, změnou v dosavadní míře soukromí, ohrožením stability sousedních pozemků stavbou či jejím prováděním, nebo ohrožením změnou požárně nebezpečných prostorů. Pro účastenství v řízení před správním orgánem postačí pouhá potencialita dotčení práv. Z toho důvodu byli manželé N. účastníky řízení o dodatečném povolení stavby, protože mohlo dojít k povolení činnosti žalobce, která by případně zasahovala do jejich práv (resp. fakticky již zasáhla a je otázkou, zda je možné to dodatečně legalizovat).
8. Městský úřad však stavbu dodatečně nepovolil. Tím byl tedy pravomocně nastolen stav, podle kterého žalobce nebyl oprávněn stavbu zbudovat a není oprávněn ani tuto stavbu dodatečně uvést do souladu s právem. Z toho plyne, že žalobce na základě rozhodnutí městského úřadu ani není oprávněn zasahovat stavbou do práv dotčených sousedů. Jako nepřímý následek toho lze očekávat řízení o uložení povinnosti odstranit stavbu.
9. K tomu soud připomíná dosud panující názor, že *sousedé vůči sobě navzájem nemají žádná veřejná subjektivní práva, ale pouze soukromá subjektivní práva*. Veřejná subjektivní práva má stavebník a jeho sousedé jen vůči správnímu orgánu (srov. rozsudek rozšířeného senátu NSS č. j. 6 As 108/2019-39 ze dne 26. 3. 2021, č. 4178/2021 Sb. NSS, odst. 81, 121 aj.).
10. Rozhodnutím o (dodatečném) nepovolení stavby tedy manželům N. nebyla přímo upravena jejich práva či povinnosti; dotčení jejich práv je jen zprostředkované tím, že žalobce není veřejnoprávně oprávněn ke sporné stavbě a není tedy ani oprávněn stavbou zasahovat do jejich práv. Manželé N. tedy nebyli přímo dotčeni *vydáním* napadeného rozhodnutí.
11. Protože rozhodnutí o (dodatečném) nepovolení stavby neupravuje přímo práva či povinnosti manželů N., nemohou být ani přímo dotčeni *zrušením* napadeného rozhodnutí ze strany soudu. I zde je případné dotčení zprostředkované a pouze potenciální: pokud by po kasaci nyní napadeného rozhodnutí vydal stavební úřad nové rozhodnutí v jejich neprospěch (což se vůbec nemusí stát), teprve toto nové rozhodnutí by mohlo přímo zasahovat do jejich práv. V rámci řízení o tomto novém rozhodnutí mohou uplatňovat svá práva a mohou je případně uplatnit i následnou správní žalobou. Na tomto posouzení soudem nemění nic ani otázka závaznosti kasačního rozsudku, neboť ta platí jen mezi procesními subjekty, k nimž byl kasačně závazný názor vysloven (§ 54 odst. 8 s. ř. s.), a jen

Shodu s prvopisem potvrzuje L. C.

ceteri paribus. Pokud tedy někdo není osobou zúčastněnou na řízení před soudem nebo pokud do správního řízení vnese nějakou novotu, závaznost právního názoru kasačního rozsudku se v tomto rozsahu nemůže v navazujícím správním řízení uplatnit (srov. přiměřeně usnesení KS v Plzni č. j. 55 A 23/2024-98 ze dne 29. 8. 2025, odst. 22–43).

12. Zbylé materiální podmínky vzniku postavení osob zúčastněných na řízení podle § 34 odst. 1 s. ř. s. (*rozhodnutí nebylo vydáno; mohou být přímo dotčeny vydáním podle návrhu výroku rozhodnutí*) pak z povahy věci nepřicházejí do úvahy, neboť v nynějším případě bylo rozhodnutí stavebního úřadu vydáno. Tyto zbylé podmínky se týkají především jiných žalobních typů. S účinností nového stavebního zákona sice lze uvažovat o tom, že i v řízení o žalobě proti rozhodnutí mohou být některé osoby dotčeny vydáním rozsudku *podle návrhu výroku rozhodnutí soudu*, a to v případě že by soud sám měnil rozhodnutí správního orgánu podle § 309 zákona č. 283/2021 Sb. Z dosavadní přípravy řízení však neplyne, že by se toto ustanovení vůbec mohlo v nynějším případě uplatnit. Žalobce to ostatně ani nenavrhoval, takže je vyloučena i tato varianta přímého dotčení.
13. Postavení osob zúčastněných na řízení pak manželům N. nenáleží ani přímo ze zákona (§ 305 zákona č. 283/2021 Sb.).
14. Za toho stavu věci soud dospěl k závěru, že v řízení o přezkumu rozhodnutí o dodatečném nepovolení stavby nejsou J. i J. N. osobami, které by byly přímo dotčeny na svých právech či povinnostech ve smyslu § 34 odst. 1 s. ř. s. Postavení osob zúčastněných na řízení jim proto nenáleží.
15. V nedávné minulosti ostatně Nejvyšší správní soud vyslovil, že *rozhodnutím o zastavení řízení o žádosti o dodatečné povolení stavby* může být na svých právech či povinnostech *dotčen pouze žadatel* o povolení, nikoliv sousedé stavby (srov. rozsudek NSS č. j. 8 As 197/2024-50 ze dne 3. 9. 2025). Tento názor je zdánlivě v napětí s dřívějšími závěry zdejšího soudu vyslovenými ve věci sp. zn. 55 A 14/2024 týkající se nynější stavby. Faktem ovšem je soud v rozsudku č. j. 55 A 62/2023-99 otázku přímého dotčení sousedů neřešil výslovně a jakýkoliv jeho implicitní názor k této otázce neobstojí právě ve srovnání s pozdějším rozsudkem č. j. 8 As 197/2024-50 (k nevázanosti soudu jeho vlastním kasačně závazným názorem změnou judikatury vyššího soudu srov. přiměřeně usnesení rozšířeného senátu NSS č. j. 9 Afs 59/2007-56 ze dne 8. 7. 2008, č. 1723/2008 Sb. NSS).
16. Krajský soud v Plzni přitom nespatřuje žádný podstatný rozdíl v dotčení práv sousedů závislý na tom, zda žadatel o dodatečné povolení neuspěl z věcných (jako v nynější věci) či procesních důvodů (jako ve věci sp. zn. 8 As 197/2024). Stavba zkrátka nebyla dodatečně povolena. Na veřejných subjektivních právech či povinnostech sousedů se nepovolením stavby nic nezměnilo. Soud tedy vychází z toho, že nepříznivým rozhodnutím o dodatečném povolení stavby může být zásadně dotčen jen stavebník, resp. žadatel o povolení (výjimkou bude případ, kdy by soud nerozhodoval podle kasačního principu, ale rozhodnutí správního orgánu měnil).
17. Tento výklad lze ostatně podpořit i systematickými souvislostmi úpravy soudního řádu správního a dosavadní praxí, která uplatňuje mírnější požadavky (ne)přímého dotčení jen v cizineckých věcech a výslovně je staví do kontrastu s věcmi jinými:
18. Požadavek *přímého vztahu* mezi napadeným správním rozhodnutím a jeho dopadem do práv či povinností je společný pro § 34 a § 65 s. ř. s. Pokud by tedy soud dospěl k závěru, že

Shodu s prvopisem potvrzuje L. C.

sousedé žalobce byli přímo dotčeni tím, že žalobce nedosáhl dodatečného povolení stavby, pak by bylo logicky možné, aby nejen žalobce, ale i jeho sousedé podali žalobu. Tedy že přímo dotčení sousedé budou žalovat rozhodnutí o tom, že nebyla dodatečně povolena cizí stavba. Takové tvrzení by nebylo možné *ex ante* odmítnout – jestliže by mohli být nepovolením stavby přímo dotčeni, pak mohou rozumně tvrdit, že toto dotčení má kvalitativní povahu *zkrácení na právech*. Bylo by třeba ho podrobit věcnému posouzení. Co by však bylo tím právem či povinností, které by v takovém řízení sami za sebe chránili?

19. Od 1. 1. 2026 také zákonodárce rozšířil práva osob zúčastněných na řízení tak, že osoby zúčastněné na řízení – alespoň podle převažující shody soudců krajských soudů – mohou požadovat nařízení ústního jednání ve věci, a to i přes souhlas účastníků s rozhodnutím bez ústního jednání (§ 34 odst. 3 ve spoj. s § 51 s. ř. s., protože zákon nestanoví jinak a povaha tohoto procesního práva to nevylučuje). I zde je otázkou, které své hmotné právo či povinnost vyžadující ústní jednání by sousedé ve vztahu k nepovolení stavby hájili, když žalobce a žalovaný jako hlavní účastníci procesněprávního vztahu o jednání nestojí.
20. Závěrem pak lze poukázat na to, že Nejvyšší správní soud uplatňuje mírnější pojetí požadavku „přímého dotčení“ u věcí cizineckého práva. Uvedl přitom, že požadavek *přímého dotčení* na právech a povinnostech je v cizineckých věcech chápán jinak a výrazně šířeji než v obecných věcech správního soudnictví. Jinými slovy: co je chápáno jako přímé dotčení *sui generis* z pohledu uplatňovaného v cizineckých věcech by z obecného pohledu bylo nepřímým dotčením práv či dotčením jen faktickým (srov. výslovně rozsudek NSS č. j. 1 Azs 168/2024-30 ze dne 21. 11. 2024, odst. 32, 33 a 36). Nynější případ se týká stavebního práva, mírnější pojetí prosazované v cizineckých agendách tedy nemá důvod se uplatnit.
21. Z těchto důvodů tedy soud dospěl k závěru, že není naplněna materiální podmínka dotčení na právech či povinnostech nezbytná podle § 34 s. ř. s. pro nabytí postavení osob zúčastněných na řízení. Soud proto podle § 34 odst. 4 s. ř. s. vyslovil, že J. a J. N. nejsou osobami zúčastněnými na řízení.

Poučení:

Proti tomuto rozhodnutí (každému z jeho výroků samostatně) lze podat kasační stížnost u Nejvyššího správního soudu do dvou týdnů od jeho doručení. Lhůta je zachována, byla-li kasační stížnost podána u Krajského soudu v Plzni [§ 104 odst. 3 písm. b) s. ř. s. *a contrario*; § 106 odst. 2, 4 s. ř. s.].

Plzeň 1. dubna 2026

Mgr. Alexandr Krysl v.r.
předseda senátu

Shodu s prvopisem potvrzuje L. C.